

6. Теорія та методика музичного виховання дітей дошкільного віку: навч. посіб. С. І. Матвієнко. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 297 с.

ПІЗНАВАЛЬНА САМОСТІЙНІСТЬ ЯК ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНА ЯКІСТЬ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Світлана Звекова

аспірантка

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

Науковий керівник – проф. Князян М. О.

Сучасні реформи в системі освіти спрямовані на створення умов для розвитку компетентностей та навичок, які необхідні для життя в сучасному суспільстві. Цілі освіти орієнтовані на формування критичного мислення, творчого підходу до розв'язання завдань, здатності до самостійної роботи та навчання, комунікативних та міжкультурних компетенцій. Коригування системи цінностей також є важливим аспектом реформування системи освіти. Зокрема, акцентується увага на підготовці студентів до активної участі у громадському житті та розвитку демократичних цінностей. Інноваційні форми співпраці між викладачем та здобувачем вищої освіти стали основою нової освітньої парадигми. Це можуть бути спільні проекти, дослідження, практика, інтерактивні заняття та інше. Такі форми співпраці сприяють розвитку креативності, комунікаційних та лідерських навичок у студентів та підвищенню якості навчання.

Самоорганізація діяльності у конкретній галузі також набула особливого значення. Майбутні бакалаври спеціальної освіти мають бути готові до постійного самовдосконалення та навчання впродовж усього життя. Навчання на основі практичних завдань та розв'язання викликів сьогодення, що виникають у конкретній галузі, дозволяє студентам набувати практичних навичок та компетентностей.

Метою реалізації самостійної роботи студента в університеті стає формування особистості активної, самостійної, здатної творчо використовувати у своїй професійній діяльності здобуті знання.

Роль самостійної роботи здобувачів вищої освіти у навчальному процесі зростає. Формування професійних здібностей майбутніх бакалаврів спеціальної освіти, які дають змогу творчо застосовувати отримані знання, відбувається при проведенні самостійної роботи в командах, при роботі над проектами, за участю студентів у формулюванні та реалізації проблем, пов'язаних з майбутньою професією.

Самостійна робота з формування професійних якостей дозволяє навчити майбутніх бакалаврів спеціальної освіти ставити навчальну мету, обирати оптимальні шляхи їх досягнення, працювати в колективі, сприяє підвищенню мотивації навчання, виробляє у бакалавра прагнення безперервно підвищувати свої знання, розвиває здібності до самостійної творчої діяльності.

Вища освіта у міждисциплінарному вимірі: від традицій до інновацій

Кабанкова О. М. стверджує, що пізнавальна самостійність – це складна якість особистості, яка передбачає здатність самостійно пізнавати світ, готовність і прагнення до навчання, вміння шукати необхідну інформацію, оцінювати її достовірність та застосовувати отримані знання для розв'язання проблем. Ця якість є інтегративною, оскільки включає в себе різні аспекти розвитку особистості: інтелектуальні здібності, готовність до самостійної роботи, володіння прийомами пізнавальної діяльності, самоконтроль та активність. Водночас, ця якість є динамічною, оскільки вона може змінюватись і розвиватись в процесі навчання та життєдіяльності.

Науковці (Яковлева В. А., Власенко Р. П.), вважають що пізнавальна самостійність особистості є важливою передумовою для розвитку її творчих здібностей. Людина, яка може самостійно здобувати знання, аналізувати і оцінювати їх, має більше можливостей для розвитку свого творчого потенціалу [4].

Наумчук В. І. висуває думку, що сутність самостійної роботи полягає в активному ставленні студента до її мети. Науковець вказує на те, що у різних випадках студент може бути залучений до визначення мети самостійної роботи різними способами. У деяких випадках мета може бути присвоєна, що є важливим, оскільки у меті проектуються очікувані результати. У інших випадках здобувач вищої освіти може долучатися до визначення мети на основі аналізу конкретної ситуації. А ще в інших випадках він може самостійно визначати мету та відповідно до неї регулювати свою діяльність. Головне при виконанні самостійної роботи полягає в тому, що мета діяльності студента включає в себе функцію управління цією діяльністю. Це означає, що здобувач вищої освіти повинен самостійно визначати свої цілі та завдання, регулювати свою діяльність та вміти оцінювати результати своєї роботи. Такий підхід дає можливість розвивати свої здібності, навички та вміння, що є важливим для майбутньої професійної діяльності [1].

З іншого боку, творчий професійний потенціал є важливим для успіху в багатьох професіях, особливо в тих, що пов'язані з науковими, технічними, мистецькими, креативними індустріями. Тому розвиток пізнавальної самостійності та творчих здібностей є важливим завданням для освіти та виховання молодого покоління. Розвиток пізнавальної самостійності і творчих здібностей повинен стати однією з головних цілей освіти та виховання. Для цього потрібно створювати сприятливі умови для самостійного здобуття знань та розвитку творчих здібностей, а також надавати можливості для їх використання в різних сферах життя. Пізнавальна самостійність передбачає здатність особистості самостійно формулювати завдання та плани навчання, відшукувати необхідну інформацію та використовувати різноманітні джерела знань, критично оцінювати інформацію та приймати обґрунтовані рішення. Також важливим елементом пізнавальної самостійності є здатність корегувати власну діяльність відповідно до методичних настанов та удосконалення навколишньої дійсності [2].

Вища освіта у міждисциплінарному вимірі: від традицій до інновацій

У нашому розумінні, пізнавальна самостійність – це здатність самостійно здобувати нові знання та розвиватись у своїй професійній сфері. Ця якість є дуже важливою для майбутніх бакалаврів спеціальної освіти, оскільки вони мають бути здатні швидко орієнтуватись у нових технологіях, методиках та інноваціях у своїй професійній галузі.

Самостійну роботу студента в освітньому процесі необхідно планувати на кожному етапі розвитку. У самостійній роботі, як і в будь-якій іншій роботі, повинен бути побудований шлях від простого до складного. Виконання всіх видів самостійних завдань у рамках спеціальної освіти повинні оцінюватися за допомогою розроблених критеріїв. Викладачу необхідно пропонувати такі завдання, які моделюють окремі етапи індивідуальної дослідницької діяльності студентів. Увага майбутніх бакалаврів спеціальної освіти акцентується на особливостях кожного етапу дослідницької діяльності [5].

Здібність до самостійного навчання та постійного розвитку знань і компетенцій є ключовою для ефективного виконання професійних обов'язків та досягнення успіху у кар'єрі. Бакалаври спеціальної освіти повинні мати можливість вчитись на основі власного досвіду, аналізувати інформацію, використовувати нові інструменти та методики у своїй роботі, щоб збільшити ефективність та якість своєї діяльності [3].

Одне з найважливіших завдань вищого навчального закладу – привчити студента до самостійного читання професійної літератури, тому що це є невід'ємною частиною його професійної підготовки, адже умовах стрімкого технічного та технологічного прогресу виникає гостра необхідність поповнювати та оновлювати власні знання самостійно. Наймотивованіший вид діяльності студентів – це читання літератури за фахом, тому що при цьому враховується їхній інтерес, а також рівень пізнавальних можливостей, їх професійний потенціал реалізується таким чином на якісно новому рівні. Окрім цього, пізнавальна самостійність важлива для того, щоб розвивати власну креативність та винахідливість, що є необхідними для вирішення складних проблем та завдань у своїй професійній галузі. Важливо також навчитись ефективно використовувати різні джерела інформації, зокрема, Інтернет, бібліотеки, фахові видання, щоб отримувати надійну та актуальну інформацію для своєї роботи.

Самостійна робота сприяє прояву майбутнього бакалавра спеціальної освіти самореалізації, втілення власних ідей, спрямованих на створення нового, вирішення пошуково-творчих завдань, отже, сприяє вмінню аналізувати свою професійну діяльність, розвиває здатність створювати систему зразків навчальних дій, виробляє відповідальність за свої дії, формує критичність та самокритичність при оцінці результатів своєї діяльності. Пізнавальна самостійність є необхідною особистісно-професійною якістю майбутніх бакалаврів спеціальної освіти, яка допоможе їм ефективно працювати у своїй професійній галузі.

Вища освіта у міждисциплінарному вимірі: від традицій до інновацій

1. Гашимова В.Х. Деякі аспекти розвитку творчої особистості майбутнього вчителя. *Педагогіка і психологія*. 1996. № 3. С. 164-168.
2. Кабанкова О. М. Формування пізнавальної самостійності студентів технічного університету в процесі вивчення іноземної мови: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.09. Луцьк, Харків, 2018. 294 с.
3. Нагрибельна І. А. Самостійна робота в системі підготовки майбутніх учителів початкових класів до навчання української мови: монографія. Херсон, 2016. 348 с.
4. Наумчук В. І. Теоретичні основи самостійної роботи студентів. *Сучасні наукові дослідження: матеріали XVII Міжнародної наукової конференції*. Тернопіль, 2018. С. 134-137.
5. Яковлева В.А., Власенко Р. П. Формування пізнавального інтересу у майбутніх вчителів географії в процесі навчання. *Cuiavian University in Wloclawek*, 2021. С. 75-80.

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА: АНАЛІЗ НАУКОВИХ ПІДХОДІВ

Валерія Іванова
аспірантка

Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Науковий керівник – проф. Князян М.О.

Важливим завданням професійної підготовки майбутніх молодших бакалаврів музичного мистецтва є розробка та впровадження ефективних методів формування у них самоосвітньої компетентності, котра набуває неабиякого значення для їхнього результативного самозростання як професіонала.

Аналіз наукового фонду свідчить, що існує декілька підходів до вирішення проблеми підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх фахівців музичної освіти: формування професійної готовності майбутніх учителів музики (О. Гаврилук), професійної компетентності майбутнього викладача музичного мистецтва (О. Білостоцька), професійного досвіду педагогів (М. Михаськова), їхніх ціннісних компетентностей (К. Кабріль), педагогічної культури (Ю. Смаковський); використання інтерактивних технологій (С. Кулікова), мультимедійних технологій (Л. Гаврілова) в професійному становленні майбутніх учителів музики.

Утім висвітлення наукових підходів щодо змісту професійної компетентності майбутніх молодших бакалаврів музичного мистецтва потребує більшої ґрунтовності та деталізації.

Слід зазначити, що, оскільки базовим теоретичним орієнтиром для визначення сутності самоосвітньої компетентності є положення науковців про професійну компетентність майбутніх молодших бакалаврів музичного мистецтва, метою статті є висвітлення наукових підходів щодо цієї компетентності та пов'язаних з нею феноменів.